

Orientering om stævnskloidsen

1. Stævnskloidsen, almindeligt

I Hjortspringbåden udgør stævnskloidserne vigtige dele. De afslutter båden i enderne, og de har en væsentlig opgave ved at give båden styrke.

Nu hvor stævnskloidserne er ved at være færdige, er det på sin plads at fortælle om, hvordan de er fremstillede.

Helt færdige bliver bådens dele til sidst, når de skal monteres. Først da kan sluttilpasningen finde sted.

2. Stævnskloids til stævnmodellen

Laugets første stævnskloids blev fremstillet i styropor. Grundlaget var tegninger fra Rosenbergs bog.

Styropormodellen blev grundlag for at fremstille stævnskloidsen til stævnmodellen. Træ til denne stævnskloids blev fremskaffet fra flere sider. Det var mindre stykker, der blev tilhugget og limet sammen. Til slut blev der foretaget en endelig bearbejdning, så stævnskloidsen til stævnmodellerne fremstår som en enhed.

Stævnmodellen er fremstillet, så den ene side har side- og rælingsplanke uden på stævnskloidsen, mens den anden side har plankerne tilsluttet indvendigt på stævnskloidsen. Det er fordi, stævnmodellen har været brugt til at afklare en debat, om plankerne var tilsluttede indvendigt eller udvendigt på stævnskloidsen.

Stævnskloidsen kan efter laugets opfattelse fremstilles i ét stykke. Der er dog intet belæg for, at stævnskloidsens snabel er fremstillet i ét stykke med hele stævnskloidsen.

3. Lindetræ til Hjortspringbådens stævnskloids

Der har været skaffet træ til ialt 4 stævnskloids. To træstykker blev kasserede på grund af fejl i træet. De 4 stammer

har følgende oprindelse:

1. Augustenborg skov
2. Tidligere leverance
3. Lunden, Johannes Diedrichsen
4. Hardeshøj.

Stammerne 1 og 4 er brugt til båden.

4. Fremstilling af stævnklodser

I byggegruppen mener vi, at stævnklodserne er langt fremme.

Forreste stævnkloids skønnes at være 95% færdig.

Bageste stævnkloids skønnes at være 80% færdig.

Det vurderes, at stævnklodserne er færdige, når der kun mangler sluttilpasningen før montage af båden.

Stævnklodserne er fremstillede efter tegningerne i G. Rosenbergs bog.

Når den første skrubbearbejdning er udført, skal stævnkloidsen tilpasses bundplanken. Det er svære rumlige geometrier, der skal passe sammen. Bundplanken har spring. Den øverste kant varierer i vinkel hen over længden.

Rælingsplanken fortsætter hen langs stævnkloidsens øverste kant og ud til snablens ende. Da rælingsplanken vrider sig hen over længden, er en nøje tilpasning mellem bundplanke, stævnkloids og rælingsplanke en stor og vigtig opgave.

De sidste tilpasninger er et tidskrævende arbejde.

Det var meningen, at stævnkloidsen skulle fremstilles i ét stykke. På Nationalmuseet har man fundet åreringe i stævnkloidsen, som viser, at snablen har været en gren eller en forgrening af stammen.

Det er svært at skaffe træ, så stævnkloidsen kan fremstilles i ét stykke. Der foreligger ikke beviser for, at stævnkloidsen har været fremstillet i ét stykke på den originale Hjortspringbåd. Træstykkerne er forsvundet. Det vides, at snablen på bundplanken er påsat ved en skarring i en lås. Det er på dette grundlag besluttet, at stævnkloidsernes snabler frem-

stilles særskilt og monteres med en lås.

De flotte krumninger, som er kendt på bådafbildninger fra helleristninger, er svære at fremstille. Det er forsøgt at krumme snablerne med damp. Forsøgene gav ikke et udfald, som kunne godtages. Fremgangsmåden blev derfor opgivet. Der findes mange beskrivelser, som gør rede for, hvordan træ kan formes ved høje temperaturer. Fremgangsmåden er usikker. Derfor er metoden ikke søgt videreført.

Så på grund af problemer med at skaffe træ og usikkerhed omkring krumning af snabler ved opvarmning, er det besluttet, at snablen fremstilles særskilt og monteres i en lås.

Fejl i træet har kostet mange arbejdstimer. Men det har også givet mange gode erfaringer.

Det, mener vi, vil komme os til gode senere hen. Stævklodserne med snablerne er med til at give Hjortspringbåden det helt rigtige udseende. Det gælder både, når vi sammenligner med helleristningerne, og når vi betragter båden som en dekorativ konstruktion på vandet.

Stævklodserne er under bearbejdning og kan ses sammen med stævnmodellen i Hjortspringbådens Hal.